

Petőfi-díjat kapott Kozma Imre atya

Filep Mária, a páneurópai piknik főszervezője és Kozma Imre atya, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnöke, az 1988-89-ben Magyarországra menekülő keletnémetek segítője, befogadója kapta idén a Petőfi-díjat a közép-európai népek szabadságáért kifejtett tevékenységük elismeréseként a XXI. Század Intézettől és a Mol-csoporttól.

A Terror Háza Múzeumban tartott ünnepségen Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere a díjazottakat méltatva arról beszélt, hogy "azért élhetünk ma külső szabadságban, mert a kommunizmus ideje alatt, a diktatúrában voltak, akik belül szabadok voltak", köztük a két díjazott. A miniszter azt mondta, hogy a határok megnyitását eredményező 1989 augusztusi páneurópai piknik mérföldkő volt a közös európaiság megteremtése felé vezető úton.

Őnök mindketten a bátrak közül valók – fordult a díjazottak felé -, akik kezdeményezőkézségükkel, tettejükkel, elszántságukkal nagy szerepet játszottak a vasfüggöny leomlásában. A miniszter szerint a segítségnyújtás méltóságát, kultúráját lehet megtanulni Kozma Imrétől, aki úgy tud segíteni, hogy abban nincs leereszkedés, és a megsegített embertől nem is vár el megalázkodást.

Hernádi Zsolt, a MOL-csoport elnök-vezérigazgatója emlékeztetett, a nemzetközi elismeréssel, a Petőfi-díjjal a régió azon kiemelkedő személyiségeit kívánják magasra emelni minden évben, akik helytállással, személyes áldozatukkal mozdították előre a szabadság ügyét. Szerinte a két díjazott visszaadta az emberek hitét abban, hogy lehet megalkuvás nélkül cselekedni és tenni még akkor is, amikor minden esélytelennek és reménytelennek tűnik.

Kozma Imrét méltatva azt mondta, ő olyan tanácstalan, félelemmel teli embereknek nyújtott segítséget, fizikai menedéket és lelki támaszt hónapokon át, akik rettegtek, és nem törődött azzal sem, hogy a segítségkérők között besúgók is megjelentek.

Schmidt Mária, a XXI. Század Intézet és a Terror Háza Múzeum főigazgatója, felidézve Filep Mária építészmérnök életútját, elmondta, hogy a díjazott alapító tagja volt a Magyar Demokrata Fórum debreceni szervezetének, az első ellenzéki szervezetnek a városban. A tagok hétfőként vendéglőkben, kocsmákban gyűltek össze, és egy ilyen gyűlésen merült fel először a páneurópai piknik megszervezésének a gondolata. Filep Mária ezután néhány társával szervezte a pikniket, ami végül az ő, valamint az MDF debreceni és soproni önkénteseinek áldozatos munkája révén valósult meg. A rendezvény során NDK-s állampolgárok százai jutottak át a határon Ausztriába. Filep Mária később több kiállítást is rendezett Közép-európai változások címmel itthon és külföldön egyaránt. 1999-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét, 2004-ben pedig Aphelandra-díjjal is elismerték a rendszerváltozásban játszott szerepét.

Schmidt Mária felidézte: Kozma Imre atyát, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapítóját 1989. augusztus 13-án, vasárnapi szentmiséje bemutatása után azzal kereste meg a Német Szövetségi Köztársaság budapesti konzulja, hogy segítsen az országot elárasztó, a nagykövetség munkáját is megbénító keletnémet menekültek befogadásában, ellátásában, amire ő azonnal igent mondott. A zugligeti plébánián már másnapról fogadták az NDK-s menekülteket. Az első este csaknem ezer embert helyeztek el, a következő hónapokban pedig ott és a sorra megnyíló menedékhelyeken csaknem 48 600 ember fordult meg. Egy időben még a budapesti NSZK-konzulátus is a zugligeti plébánia kertjébe költözött ki.

Kozma Imrét 1992-ben apostoli protonotáriussá, vagyis diplomáciai feladatokat is ellátó pápai főjegyzővé nevezték ki, és abban az évben megkapta a Széchenyi István-díjat is. Humanitárius tevékenységét számtalan elismeréssel és kitüntetéssel ismerték el itthon és külföldön egyaránt. 1996-ban a Reader's Digest Magazin az év emberének választotta meg Európában. 1995-ben elnyerte a Kisebbségekért díjat, 1999-ben a Szuverén Máltai Lovagrend Nagykeresztjét. 2003-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével, 2005-ben Prima Primissima díjjal, 2007-ben Mindszenty-emlékéremmel, 2009-ben Húszéves a köztársaság díjjal, 2010-ben francia becsületrenddel, 2011-ben Giesswein Sándor-emlékéremmel tüntették ki.

Szájer József, az Európai Néppárt alelnöke videoüzenetben köszöntötte a díjazottakat. Egyebek mellett azt mondta, a díjátadás az

1989-es szabadságküzdelemnek, annak a folyamatnak az ünnepe, amely lehetővé tette Európa újraegyesülését, és ünnepe azoknak a magyar embereknek is, akik kitartásukkal és munkájukkal mindezt lehetővé tették. Arra hívta fel a figyelmet, hogy a páneurópai piknik és a határnyitás, a keletnémetek önzetlen megsegítése nem a politikusok, hanem a magyar emberek érdeme.

Filep Mária a díjat megköszönve azt mondta, az elismeréssel a páneurópai piknik negyedszázad után az emberi értékrend szerinti helyére került. Kozma Imre arról beszélt, hogy az ember szabadságra született, ez azt jelenti, hogy az adott helyzetben meghozott döntés meghatározza az embert.

A Közép és Kelet-európai Történelem és Társadalom Közalapítvány 2009-ben alapította a Petőfi-díjat a közép európai népek szabadságáért meghozott áldozatok és teljesítmények elismerésére. A kitüntetéssel a régió és világ azon kiemelkedő személyiségeit ismerik el, akik személyes helytállásukkal, a szabadságáért hozott személyes áldozattal mutattak példát és mozdították előre a szabadság ügyét.